

καὶ ἰδὲ ἐκεῖ· καὶ ἀπὸ τὴν κοινὴν Αἶγα κρεύεται ὑπὸ τὰς μασχάλας της, ἀπαλῆ τρίχα, τὸ λεγόμενον Πτίλον, ἢ Τεφτίκι. Ἰδὲ ταῦτα.

ἌΚΑΓΙΟΥ. Δένδρον τῆς Ἀμερικῆς παρονομαζόμενον Κέδρος παρὰ τῶν Ἰσπανῶν, διὰ τὴν ὄσμην τοῦ ξύλου του παρομοιάζουσαν μετὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κέδρον· κατὰ τὰλλα ὁμῶς διαφέρει πολὺ, ὡς βλέπεις. Ἀπὸ τὰ τρία εἶδη τὰ γνωριζόμενα παρὰ τῶν αὐτοχθόνων Ἀμερικανῶν μετὰ τὸ Ἀκαγιού ὄνομα, ἐν εἶναι τὸ εὐχρηστότερον, ὡς καρποφόρον· γίνεται δὲ μεσαίου μεγέθους, μετὰ κλάδους κλίνοντας πολὺ πρὸς τὴν γῆν, φύλλα πλατέα, μετὰ πολλὰ νεῦρα, ἀνθὴ λευκὰ πρῶτον, ἔπειτα πορφύρα, καὶ εὐώδη· καρπὸν, ὡς μῆλον κοκκινωπὸν πρὸς τὸ μέρος τὸ θερμαινόμενον ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ κίτρινον πρὸς τὸ ἔσω τῆς δένδρου, σπογγώδη, καὶ γεμάτον ἀπὸ χυμὸν πικρὸν, καὶ στυπτικὸν πρὸ τῆς ἰσχυρῆς ὠριμάσεως· καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν Βρασιλλίαν, καὶ Γουϊάναν εὐρίσκονται δρυμῶνες ὀλόκληροι ἀπὸ αὐτὸ τὸ φυτόν, χρησιμεύει εἰς τοὺς ἐκεῖ Πορτογάλλους νὰ ἰατρεύσουν ἀπὸ τὴν ὑδροπηκίαν τὰ μαῦρα ἀνδράποδά των, συμβαίγουσαν εἰς τὸν στόμαχόν των συχνά. Τὰ ἀφίνου εἰς τὸν δρυμῶνα νηστικά, ὅπερ βιαζόμενα ἀπὸ τὴν πείναν, τρώγου ἀπὸ τὰ ἀνώριμα ταῦτα μῆλα, καὶ ἀμέσως διαλύεται ὁ στομαχικὸς ἐκεῖνος χυμὸς τῆς ὑδροπηκίας, καὶ ἐπιστρέφει πηδῶντα εἰς τὸν κύριόν των τὰ πρὸ ὀλίγου ἀκίνητα.

Ὅταν ὁ καρπὸς αὐτὸς ὠριμάση γίνεται γλυκὺς, νόστιμος, καὶ ὑγιεινός, ὀλίγον στυπτικὸς, ἀλλὰ διουρητικὸς· ἀπὸ τὸν χυμὸν του γίνεται κρασί, τὸ ὁποῖον μετὰ τρεῖς ἡμέρας καταντᾷ ἐξαιρετὸν ὀξειδίον. Μετὰ τὴν διασταλαγὴν γίνεται δυνατὸν ρακί, ἢτοι πνεῦμα.

Εἰς τὴν ἄκρην τοῦ καρποῦ τήτου εὐρίσκεται καρύδι, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τὴν φλοιὰν ἐκβάλλεται ἔλαιον πικρὸν, καὶ ὄξύ, θαυμάσιον διὰ νὰ ξηράνη, καὶ καθάριση πληγὰς ἐξηλωμένας, καὶ αὐτὰς τὰς γαγγραῖνας, ψώραν, λειχήνας, καὶ ὅλα τὰ πάθη τῆς ἐπιδερμίδος. Ἐν τινὰς σπάση μετὰ τὸ στόμα αὐτὸ τὸ καρύδι, τοῦ καίει τὴν γλῶσ-

γλώσσαν, καὶ τὰ οὖλα. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἐκβάλλουν τὸ ἐλαιόν του, ὡς τῶν λοιπῶν καρυδίων μὲ τὴν φωτίαν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται ὡς ἰατρικόν, καὶ διὰ τὰ εἰρημένα πάθη, καὶ τὰ παρασαρκώματα τῶν ποδῶν.

Καλήτερον εἶναι τὸ νωπὸν χονδρὸν, καὶ ἐλαιόχροον καρύδι, καὶ συναίεται τὸν Δεκέμβριον, ἕως τὸν Φεβρουάριον· μάλιστα τὸ μῆλόν του, τὸ ὁποῖον εἶναι τόσον ἐπιθυμητὸν εἰς τὰς αὐτόχθονας, ὥστε πολλάκις κάμνεν ἐμφυλίης πολέμους εἰς τὴν σύναξίν του

Τὸ κόμμι τῆς δένδρου τῆτου ἀποστάζει εἰς τὸν θερμὸν καιρὸν, καὶ εἶναι διαφανές, ξηρὸν, εὐδραυστότατον, καὶ κατὰ τὸ χρῶμα ὁμοιάζει μὲ τὸ ἤλεκτρον (κεχριβάρι). Οἱ αὐτόχθονες λύοντές το εἰς τὸ νερὸν, τὸ ποτίζουν εἰς τὰς γυναῖκας, ὡς ἀνδυστερικόν, καὶ ὠφελεῖ ὁμοίως δέ, καὶ εἰς τὰς περιοδικὰς ἀσθενείας αὐτῶν, ὡς αἱμαγωγόν.

ἌΚΑΛΤΨΗ. Χόρτον κοινὸν εἰς τὰ μέρη μας, (ἢ **Τζικνίδα**) πολλῶν εἰδῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα χρησιμεύει ἢ μεγάλη διὰ τὸν καυλόν της, ἐπειδὴ ἔχει ἴνας, καὶ κοπανιζόμενος εἰς τὴν Εὐρώπην, ὡς τὸ καννάβι, καὶ λιβάρι, νήθεται, καὶ ὑφαίνεται εἰς ψιλὰ πανία, καὶ ρινόμακτρα, ψιλὰ, ἀβάσταγα, καὶ βαμμένα· διότι εἶναι φύσει ὑπομέλανος. Ἡ μικρὰ εἶναι εὐχρηστος εἰς τὴν Ἰατρικήν.

ἌΚΑΠΑΨΤΙΟΝ. Φυτὸν τῆς Νέας Ἰσπανίας, μὲ φύλλα πολλὰ, καὶ εὐώδη, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται τὸ μακρὺ πιπέρι, ὀνομαζόμενον καὶ πιπέρι τῆς Ἰαμαϊκῆς. Ἰδὲ Πιπέρι.

ἌΚΑΚΨΑ. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο γνωρίζεται φυτὸν ἀκανθῶδες τῆς Αἰγύπτου, καὶ Ἀραβίας, μὲ ἄνθος λευκόν, καὶ εὐκοίλιον. Ἀπὸ αὐτὸ νομίζουσιν ὅτι ἀποστάζει τὸ Ἀραβικὸν Κόμμι, ὀνομαζόμενον παρὰ τῶν Ἰατρῶν διὰ τὸ Ἑλληνικώτερον, Ἀκακία ἀληθῆς. Εἶναι δὲ καὶ ψευδῆς, ἢ γινομένη εἰς τὴν Γερμανίαν, ἀπὸ κοκκύμηλα ἄγρια· ἀλλὰ γνωρίζεται εὐκολὰ ἀπὸ τὸ χρῶμα· διότι ἡ πρώτη εἶναι κοκκίνη· ἡ δὲ ψευδῆς με-

λα-

λανή, ὡς ὁ χυμὸς τῆς γλυκορρίζης. Ἴδὲ Κόμμι Ἀραβικόν.

ἌΚΑΤΙΟΝ. Τὸ Τυρκιστὶ Καΐκι, καὶ Ἰταλιστὶ Βάρκα, πλοιάριον χρήσιμον εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματειῶν ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν εἰς τὰς φορτηγοὺς ὀλκάδας, καὶ τὰς λοιπὰς ναῦς, καὶ ἐναλλάξ, τοῦ ὁποίου ἡ περιγραφὴ εἶναι περιττὴ, διὰ τὸ γνωστότάτον του πανταχῶ. Σύρεται μὲ κωπία, καὶ ὅταν εἶναι ἄνεμος, μὲ μικρὰ πανία ἀνάλογα μὲ τὸ μέγεθός του.

ἌΚΟΝΗ. Ονομάζεται ἡ πέτρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἀκονίζονται, ἢτοι τροχούνται τὰ σιδηρᾶ ἐργαλεῖα, διὰ νὰ κόπτων, καὶ εἶναι διαφόρων χρωμάτων, ποιότητων, καὶ χρήσεων, εὐρισκόμενα πανταχοῦ.

Αἱ ἀκονίζουσαι τὰ ξυράφια φέρονται ἀπὸ τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ εἶναι κίτρινα, καὶ ἐγκρίνονται αἱ μαλακώτεραι. Διὰ τοὺς κόπτοντας τὰ σκύτη (Σαχτιάνια) χρησιμεύει τὸ πορφυρῶν μάρμαρον, ὡς σκληρόν, διὰ νὰ ἰσάζῃ τὰ στομαμένα κοπίδια των. Διὰ τὰ μαχαίρια τοῦ τραπεζίου, καὶ τὰ ξυλουργικὰ ἐργαλεῖα, μεταχειρίζονται τροχὸν, ἀπὸ μαλακὸν μαυρόλιθον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λέγεται καὶ τὸ Ἀκονίζω, τροχῶ, κοινότερον. Περὶ τούτων ἴδὲ Πέτρα, ἢ Λίθος.

ἌΚΟΡΟΝ. Ἴδὲ ΚΑΛΑΓΚΑ.

ἌΚΡΙΣ. Ζωῦφιον γνωστὸν ἀφανιστικὸν τῶν γεννημάτων, καὶ χλόης ἀπάσης, ὅταν ἐπιπέσῃ εἰς τὰ χωράφια, ἢ δένδρα ἀγεληδόν.

ἌΚΡΙΣ. Τὸ ἀκρόδενδρον, ἢτοι τὰ τρυφερὰ ἄκρα τῶν δένδρων, ὡς ἡ βρυονία, καὶ ἄλλα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐτρέφετο εἰς τὴν ἔρημον Ἰωάννης ὁ Προφήτης, καὶ Πρόδρομος.

ἌΚΡΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑ, τὸ παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν λεγόμενον Σολδάτος, ἢτοι Στρατιώτης· διότι μάχεται μὲ τὰς ὁμοίας της διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν κογχυλίων, διὰ νὰ κατοικήσῃ. Γίνεται μακρὰ 3 ἕως 4 δάκτυλα, καὶ χονδρὴ ἕως ἓνα. Εἰς τὸ κεφάλι ἔχει δύο κέρατα δρεπανώδη, χρησιμεύοντα διὰ νὰ κόψῃ τὰ χόρτα τῆς τροφῆς της, καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ· τὰλλα 4 εἶναι λεπτά, μὲ

τρεις

τρεις αρμούς δια να περιπατή. Το λοιπόν σώμα της ομοιάζει με της μελίσσης, η ακρίδος, και εις την ακραν έχει τρία λέπια.

Δια να φυλάξη τα όπισθιά της, έμβαίνει εις κογχύλιον αφημένον από τα όστρεα, προσαρμόζει τα όπισθιά της, και εκβαίνει από την θάλασσαν εις τες βράχους, όπερ τρέφεται και ζή, χωρίς να έχη πλέον χρεία από την θάλασσαν· ώστε συναριθμείται με τα αμφίβια.

Εις τας Νήσους των Δυτικων Ινδιων έδωκεν η φύσις πολλας, και οι εγκάτοικοι εκβάλλεν από αυτας δύο εξαίρετα ιατρικά, ήτοι

ΑΚΡΙΔΟΝΕΡΟΝ. Νερόν ωφελιμώτατον, και αναγκαιότατον εις τες αυτόχθονας δια τα πρίσματα τα αποτελέμενα από το γάλα το αποστάζον από δένδρον Μαγκηνίλλα, εύρισκόμενον πολυ εις εκείνα τα μέρη, και επικίνδυνον.

ΑΚΡΙΔΕΛΑΙΟΝ. Θαυμάσιον ιατρικόν δια τα ρευματικά, εις τα όποια είναι πολυ υποκείμενοι οι Αμερικανοί· και βάλαμον όμοίως εξαίρετον δια τας νέας πληγας· τουτο γίνεται κρεμώντας ζωντανας τας ρηθείσας ακρίδας εις τον Ηλιον, περασμένας εις σχοινίον από το κεφάλι, και από τον πάτον των στάζει έλαιον, ήτοι πιμελή παχεια, ως βέτυρον, συναζομένη, και φυλατωμένη όμου με το συναποστάζον νερόν, το όποιον του εμποδίζει την σήψιν, και ευρωτίασιν (τάγκωμα).

ΑΛΑΒΑΣΤΡΟΝ. Μάρμαρον απαλώτερον, και εύκολοπελεκητότερον από τα λοιπα, το όποιον παρα των Παλαιων έγινετο εύχριστον εις κατασκευην αγγείων, μάλιστα μυροδοχείων, τα όποια και Αλάβαστρα κυρίως μετωνόμαζον, ως της πόρνης της αλειψάσης μύρω τον Κύριον (1). Επροτίμην όμως το κιτρινωπόν όπως εν μελίχρουν με φλέβας, από το κερατόχρην διαφανές, και από

(1) Ματθ. Κεφ. κς'. Σελ. 7.

ἀπὸ τὸ λευκόν, καὶ στιλπνόν· κατὰ τὸ παρὸν προτιμᾶται τὸ λευκότερον.

"**ΑΛΑΣ.** Οὐσία κατὰ τοὺς χυμικοὺς ὑπόπικρος, εὐρισκομένη εἰς ὅλα τὰ σώματα, τὰ ὅποια χυμικῶς διαλυόμενα τὴν ἀποτελεῖν, καὶ πωλεῖται εἰς τὰ φαρμακοπωλεῖα μὲ διάφορα ὀνόματα, ἢτοι ἄλας ἀψινθίου, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Βοημίας, καὶ πολλῶν ἄλλων φυτῶν, ζῶων, καὶ χόρτων.

"Ἄλας τὸ κοινόν, καὶ πολὺχρηστον, εἶναι οὐσία ἀλμυρά, καὶ στυφή, διὰ τοῦτο καὶ ἀντισηπτικὴ, χρησιμεύουσα διὰ πρῶτον ἄρτυμα εἰς τὰ μαγειρεῖα, καὶ εἰς τὰ ταριχεύματα τῶν κρεάτων, ὀφθαλμίων, καὶ ὄσων ἄλλων ζωτικῶν προϊόντων εἶναι ἀναγκαῖα ἢ φύλαξις ἀπὸ τὴν σήψιν, ὥστε τὸ ἄλας εἶναι φύσει ἀντισηπτικόν. Τὸτο διαιρεῖται εἰς τρία, ἢ κυρίως εἰς δύο, δηλαδή τὸ πηγνύμενον ἀπὸ τὸ θαλάσσιον νερὸν εἰς τὰ παράλια, καὶ ἀπὸ τὰς ἀλμυρὰς βρύσεις, καὶ λιμένας, τὸ ὅποιον θαλάσσιον ὀνομάζομεν· καὶ τὸ μεταλλικόν, ἢ ὄρυκτὸν ἀνορυττόμενον εἰς εἶδος μαρμάρων.

Διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων ἔγινεν ἀναγκαιότατον τὸ ἄλας, καὶ ἀποκαθιστᾶ μέγιστον ἐμπόριον, ἐπειδὴ ἀφεύκτως πρέπει νὰ μετακομισθῇ εἰς ὅλα τῆς γῆς τὰ μέρη, ὅπερ δὲν γίνεται· καὶ διὰ τὸ ὄρυκτὸν σκάπτουσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν γῆν εἰς πολὺ βάθος.

"Ἄλας θαλάσσιον εἶναι τὸ πηγνύμενον, καὶ κρυσταλλωμένον νερὸν τῆς θαλάσσης, διαιρούμενον εἰς δύο εἶδη, ἢτοι τὸ μελανόν, καὶ τὸ λευκόν, τὸ ὅποιον γίνεται μὲ τὸ βράσιμον εἰς τὴν φωτίαν.

"Ὅταν ὁ παραθαλάσσιος τόπος ἦναι ἐπίπεδος, καὶ χαμηλός, συναίεται εἰς τὰς παλιρροίας, ἢ εἰς ἄλλον ὕψωμα τοῦ νεροῦ τῆς θαλάσσης ἀπὸ ἀνέμους, καὶ ἀποκλείεται μὲ δέσεις ἐπὶ τέτου τοιχιζομένας κατὰ τὸν Μάϊον, καὶ ὅλον τὸ θέρος, ὅτε ὁ ἥλιος εἰς 10, ἢ 15 ἡμέρας τὸ ξηραίνει, καὶ οἱ ἐπὶ τὰτα τὸ συναίεν, καὶ πάλιν ἀκολουθοῦν τὴν ἰδίαν πράξιν. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλὰ ἐναντία εἰς αὐτὴν τὴν ἐργασίαν τοῦ μελανοῦ ἄ-

λατος. Εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείας Θαλάσσης γίνεται πολὺ, ὥστε ἀφ' ἧς ἐξαρκέσει εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν, ἀποστέλλεται καὶ ἔξω.

Ὅταν ὅμως τὰ παράλια ᾖναι ὑψηλά, καὶ ἀνώμαλα, ἀνάγκη εἶναι νὰ βράσουν τὸ νερὸν τῆς Θαλάσσης εἰς λέβητας μολυβδίνης, τετραγώνους, 3 πόδας μακροὺς, 2 πλατεῖς, καὶ 5 μόνους, ἢ 6 δακτύλους βαθεῖς, βαλμένους ἐπάνω εἰς κλίβανον (φῆρνον) ὅπου βράζοντας τὸ νερὸν, πῆγει, καὶ γίνεται ἅλας, καὶ διὰ τὸ καθαρώτερόν του ἀπὸ τὸ ἄνω, λευκὸν λέγεται.

Τὸ Ὄθωμανικὸν Κράτος μὴ ἔχοντας ἀνάγκην ἀπὸ αὐτὴν τὴν παλυεξοδωτέραν ἐργασίαν, μεταχειρίζεται τὴν πρώτην ὅσον ἔστις θέλει νὰ λευκάνῃ τὸ μελανὸν ἅλας, ἅς τὸ βράσῃ μὲ γλυκὺ νερὸν, ἕως νὰ κρυσταλλωθῇ, καὶ ἔχει λευκώτατον ἅλας.

Τὸ ὄρυκτὸν ἅλας εἶναι λευκὸν, καὶ καθαρὸν ὅσον ἐπειδὴ εὐρίσκεται εἰς ἠπείρους μακρὰν ἀπὸ τὴν Θάλασσαν, εἶναι περισπῆδαστον, καὶ ζητεῖται εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, μὲ βίαν τῆς Διοικήσεως, ἢ ὅποια οἰκειοποιεῖται πανταχοῦ αὐτοῦς τοὺς τόπους, ὡς μεταλλικούς.

Ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει τὸ θαλάσσιον ἅλας ἀπὸ τὰς φώκας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τὸ ὄρυκτὸν ἀπὸ τὴν Δακίαν (Βλαχομολδαβίαν), καὶ στέλλει πολὺ διὰ τὴν μαύρην Θάλασσαν πρὸς τοὺς τόπους τῆς Ἐπικρατείας, ὅταν δὲν εὐτυχήσῃ εἰς τοῦτο ἡ Ταυρικὴ Χερσόνησος, ἢ ᾖναι μάχη, καὶ ἀσυμμιξία μεταξύ Ὄθωμανῶν, καὶ Ῥώσων ὅσον πωλεῖται δὲ μὲ κοιλὸν 44 ὀκάδων.

Ἄλας κρυσταλλῶδες, Sel cristallisé, τὸ καθαρώτερον τοῦ ὄρυκτοῦ.

Ἄλας ἀμμωνιακόν ὅσον νισατίρι. Ἰδὲ Ἀμμωνιακόν.

Ἄλας ἐκβάλλουν οἱ Χυμικοὶ ἀπὸ πολλὰ σώματα, καθὼς βλέπεις εἰς τὴν σειράν τοῦ Βιβλίου τούτου, τὰ ὅποια ἐπονομάζονται ἀπὸ τὸ σῶμα ἐκεῖνο, ὡς ἅλας τρυγίας, κ. τ. λ. ἢ ἀπὸ τῆς τόπης, ὡς ἅλας Ἀγγλίας, Βοημίας, ἀμφότερα κινητικά.

ἌΛΤΚΑΙ ὀνομάζονται καὶ οἱ τόποι, εἰς τῆς ὁποίας κα-

κατασκευάζεται τὸ ἄλας ἀπὸ τὸ θαλάσσιον, καὶ τὸ πηγαῖον νερὸν, καὶ ἐκεῖνοι, ὅπου ἀνορύττεται τὸ ὄρυκτόν, ὅποια εἶναι τῆς Βλαχίας, τῆς Μολδαβίας, τῆς Πολωνικῆς Γαλικίας, τῆς ἄνω Οὐγκαρίας, καὶ τῆς Καταλωνίας αἱ ἐπισημότεραι τῆς Εὐρώπης, καὶ περὶ αὐτῶν ἰδὲ ὀνομαστὶ εἰς τὸ Γεωγραφικὸν μας Λεξικόν.

ἌΛΕΤΡΟΝ. Γέννημα ἀλεσμένον ψιλὰ, τὸ ὅποιον τὸ πίτυρον χωρίζεται μὲ τὸ κόσκινον. Ἄλευρα χρησιμεύοντα διὰ ψωμί εἶναι τοῦ σιταρίου, τῆς βρύζας, τοῦ κριθαρίου, τοῦ ἀραβοσιταρίου, καὶ τοῦ κεγκρίου. Φανερόν εἶναι ὅτι τὸ σιταρίσιον εἶναι ἐγκριτότερον, καὶ τούτου πάλιν τὸ ψιλώτερον, καὶ λευκώτερον.

Τὸ ἀλεῦρι κόπτει ἀφ' οὗ παλαιώση, καὶ γίνεται ἀχρηστον. Τρόπος προφυλάξεως εἶναι τὸ νὰ βληθῆν κομμάτια ἄλατος εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ νὰ πατηθῆ καλά.

Οἱ κτενισταὶ, καὶ οἱ κατασκευασταὶ τῶν χειρωτίων μεταχειρίζονται τὸν καπνὸν τοῦ ἀλεύρου τῶν κυάμων, ἢ φασολίων διὰ νὰ ξηράνουν τὰ μαλλία, καὶ τὰ χειρώτια.

Οἱ ἄνθρωποι φαίνονται ὅτι παλαιόθεν ἐγνώρισαν τὰ ἀλεύρια, ἀλλ' ὄχι εὐθύς καὶ μὲ μύλους, ἢ καὶ νερομύλους, καθὼς ἀκόμη, καὶ τὸ ζύμωμα. Ἰδὲ Ἄρτος, Ζύμωμα, Μύλος.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐμπορεύεται εἰς τὰ ἀλεύρια τῆς Ῥωσσίας διὰ τῆς Μαύρης Θαλάσσης, καὶ ὅταν ἡ Βασιλεύουσα δὲν ἔχη χρεῖαν, τὰ στέλλει διὰ τὴν Μεσόγειον εἰς τὰ Νησιά, καὶ τὰ παράλια αὐτῆς.

ἌΛΕΤΡΟΪΔΕΝΔΡΟΝ, τὸ Σάγον δένδρον τῆς Ἰνδίας. Ἰδὲ Σάγον, ἢ Σαγοῦ.

ἌΛΘΑΪΑ, ἀπὸ τοῦ Ἄλθαίνειν τὸ ἰατρεύειν ἢ δρομολόχα μὲ κυανοπόρφυρα φύλλα εἰς τὸ ἄνθος τῆς καὶ ρίζαν χονδρὴν ὅσον δάκτυλος· χρησιμεύει ὡς μαλακτικῆ, γλυκαντικῆ, στηθικῆ, καὶ εὐρίσκεται παντοῦ.

ἌΛΚΗ, τὸ παρά τῶν Γάλλων Alce, ζῶον τετράποδον ἄγριον τῶν βορείων μερῶν, ὅμοιον μὲ τὴν ἡμίονον, πλὴν μὲ κοντὴν οὐράν, σχιστὸν ὀνύχι, καὶ κέρατα σκληρὰ, πολύκλωνα, καὶ χονδρότερα χεῖλη. Εὐρίσκεται

ται

ται καὶ εἰς τὴν βόρειον Ἀμερικὴν, ὀνομαζόμενον Ὀρίνα-
κον, ἢ Ὀρίναλον.

Τῆτο εἶναι μεγαλύτερον ἀπὸ τὸ τῆ παλαιῶ Κόσμου, κυ-
νηγεῖται μάλιστα τὸν χειμῶνα παρὰ τῶν ἀγρίων αυτοχ-
θόνων, οἱ ὅποιοι φονεύοντες πολλὰ, τρώγουν τὸ κρέας,
καὶ πωλοῦν τὸ δέρμα, καὶ τὸν ἀριστερόν ὀπίσθιον πό-
δα, τῆ ὁποίου ἢ χιλὴ φημίζεται διὰ ἰατρικὸν εἰς τὴν
ἐπιληψίαν, ἀλλ' ἀμφιβόλως· τὸ δὲ δέρμα τὸ ἐργάζουν
μὲ τὸ ἔλαιον, καὶ γίνεται διάφορα πράγματα πρὸς χρῆ-
σιν τῶν ἀνθρώπων, ἢτοι χειρώτια, καὶ παρόμοια.

Ἡ Βορεινὴ Εὐρώπη ὁμοίως ἔχει Ἀλκας, καὶ οἱ Λά-
πωνες τὰς κυνηγεῖσι, διὰ τὸ κρέας, καὶ δέρματων· δὲν
ἡμερεύονται ποτέ.

ἌΛΛΑΨ (ντος) τὸ λοκάνικον, Ἰταλιστὶ λεγόμε-
νον. Ἐντερον παραγεμισμένον μὲ κρέας χοιρινόν, σκό-
ροδον, πιπέρι μαῦρον, καὶ τοιαῦτα ἀρώματα. Ἀπὸ τὴν
Ἰταλίαν φέρονται ἐδῶ μερικά· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι καὶ ἐν-
τόπια καλὰ, ὡς ἐκεῖνα, καὶ ἄλλα μὲ βοϊδινόν κρέας,
μάλιστα παρὰ τῶν Ἀρμενίων μὲ κόκκινον πιπέρι. Ὀλί-
γον, ἢ παντελῶς δὲν χρησιμεύουν εἰς τὸ ἐμπόριον.

ἌΛΛΑΤΖΑΣ, Τουρκιστὶ ὀνομάζεται ὕφασμα ἀ-
ραδωτὸν πολυχρῶον ἀπὸ βαμβάκι, ἢ καὶ μετάξι. Οἱ
καλήτεροι μεταξωτοὶ γίνονται εἰς τὴν Δαμασκὸν, Τουρ-
κιστὶ Σάμ, καὶ κατὰ σύνθεσιν, Σαμαλλατζασί, ἀπὸ
τοὺς ὁποίους γίνεται μέγα ἐμπόριον εἰς ὅλην τὴν Ἐπι-
κράτειαν. Δεύτεροι ἀπὸ αὐτὰς εἶναι οἱ τῆ Χαλεπίς, Χα-
λεπαλλατζασί, ἔτι τῆς Μεσοποταμίας Διαρβεκίρ τρίτοι,
καὶ οἱ τῆς Πέρσης· ἀλλ' οἱ τελευταῖοι οὗτοι, καὶ οἱ ὕ-
φαινόμενοι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὀνομαζόμενοι Γκε-
ζί, ἐπειδὴ κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἐτελειοποιήθησαν
εἰς καλήτερα χρώματα κατὰ μίμησιν τῶν Γκεζίων τοῦ
Γουζράτας, προτιμῶνται πολὺ. Ὅλα αὐτὰ χρησιμεύουν
διὰ φορέματα τῶν ἐνδυομένων μακρὰ, ἀνδρῶν, καὶ γυ-
ναικῶν, καὶ ἐξοδεύονται πλῆθος πολὺ. Ἐχουσι δὲ με-
ταξωτὸν τὸ στημόνι, καὶ βαμβακερὸν τὸ ὑφάδι, καὶ
πωλοῦνται κατὰ τὰ χρώματα, καὶ τὴν ποιότητάτων μὲ
τὸ

τὸ κομμάτι ὀλίγον ἑλλιπέστερον ἀπὸ τοὺς 10 πήχεις, καὶ ἐξαρκοῦν δι' ἓνα σχιστὸν, χειριδωτὸν χιτῶνα ἀνδρίσιον (ἐντερί).

Βαμβακεροὶ εἶναι οἱ τῆς Μαγνησίας, καὶ Λαρίσσης χρησιμεύοντες διὰ τοὺς πτωχοὺς. Ἀπὸ τέτης στέλλονται πολλοὶ καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰς ὅσα μέρη εἶναι ἄδεια νὰ ἐμβαίνουν· ἀλλὰ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον εἰς αὐτοὺς εἶναι μέγα.

ἌΛΕΙΜΜΑ ὀνομάζομεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τὸ Στέαρ τῶν Παλαιῶν, καὶ Seno τῶν Ἰταλῶν. Εἶναι πάχος τῶν ζώων λυμένον, καὶ καθαρισμένον, καὶ χρησιμεύει, ἀπὸ μὲν τὰ βρώσιμα κρέατα διὰ φαγί, καὶ λαμπάδας, τὰς ὁποίας Ἀλειμματοκηρία λέγομεν· ἀπὸ δὲ τὰ λοιπὰ, διὰ ἰατρικὰ, καὶ ἄλλα ἔργα.

Διὰ φαγί χρησιμεύει ἀλυτον τὸ προβατίσιον, αἰγειον, καὶ χοίρινον· τῶν προβάτων ὅμως τῆς Καραμανίας ἢ παχεῖα, καὶ μεγάλη οὐρὰ λυομένη φυλάττεται, καὶ γίνεται ἄρτυμα φαγητῶν, ὡς τὸ βοϊδίσιον τῆς Ῥωσσίας ὀνομαζόμενον Τζερβίς· ἀλλὰ γλυκύτερον, καὶ νοστιμώτερον ἀπὸ τοῦτο.

Ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν, καὶ Βλαχίαν λαμβάνει πλῆθος πολὺ βοϊδίσιον ἢ Κωνσταντινούπολις, καὶ κατασκευάζεται, ὡς ἀκολέθως· σφάζονται τὰ βοῖδια, καὶ μετὰ τὸ ἐκδερμα, βάλλονται εἰς μεγάλους λέβητας ὀλόκληρα, καὶ βράζουν μίαν νύκτα· τὸ δὲ πρῶτ' ὁ ἐπιστάτης, ἀφ' οὗ τὰ ἀφήση νὰ κατασταλάξουν ὀλίγον, συνάζει με κοχλιάρας μεγάλας τὸ ἄλειμμα, καὶ τὸ βάλλει ἢ εἰς βαρύλλια, ἢ εἰς τὰ ἴδια δέρματα τῶν βοῶν· τὸ δὲ κρέας τὸ ρίπτει. Ὄταν τὸ ἄλειμμα ἦναι ἀπὸ παχὺ κρέας, νωπὸν, εὐθὺς ἐκβαλμένον, καὶ δὲν μυρίζῃ, λέγεται Τζερβίς, καὶ τὸ μεταχειριζόμεθα εἰς φαγί. Ὄταν δὲ ἔχη μυρωδίαν, τὸ κάμνουν κηρία, καὶ λέγεται Δὸν Γιαγί, ἢ τοι ἄλειμμα τῆς Τανάϊδος· ἐπειδὴ οἱ Ταρταροτοῦρκοι ἐκεῖ πρωτογνωρίσαντες, τὸ ὠνόμασαν.

Τὸ ἄλειμμα τῆς αἰγὸς κάμνει τὰ ἐξαιρετότερα κηρία, καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ προβάτου, καὶ βοός.

Τὰ ἀλείμματα τῆς Ἄρκτου, Ἐλάφου, καὶ ἄλλων ἀγρίων, καὶ ἡμέρων ζώων, πτηνῶν, καὶ ἰχθύων, χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ ὀλιγώτατον εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἀπὸ τὰ κήτη, καὶ ἄλλα ὀφάρια ἐκβάλλουν οἱ Εὐρωπαῖσι πολὺ ἄλειμμα, καὶ τὸ λέγουν ἔλαιον, καὶ κοινότερον ὀφαρέλαιον, ὡς τῆς φαλαίνης, φωκαίνης, κ. λ. Ἰδὲ ταῦτα.

ἈΛΕΙΜΜΑΤΟΚΗΡΙΑ. Ἀνωτέρω εἶπομεν ποῖα εἶναι τὰ καλῆτερα ἀλείμματα διὰ κηρία, ἢτοι τὰ αἶγεια, προβατίσια, καὶ βοϊδίσια, τῶρα ἄς εἴπωμεν καὶ πῶς γίνονται καὶ ἐπειδὴ δύο εἶναι αἱ κατασκευαίτων, ἢ μὲν μὲ τὸ χύσιμον εἰς ὑέλινα, ἢ μεταλλικὰ κωνικὰ προπλάσματα, ἢ καλούπια, ἢ Ἰταλικώτερον φόρμας, ὀνομαζόμενα, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ ὠραιότερα· ἢ δὲ διὰ τοῦ βυθίσματος τῶν ἐλλυχνίων εἰς τὸ λυμένον ἄλειμμα, καὶ αὐτὰ εἶναι κατώτερα. Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν πολλὰ γίνονται κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον παρὰ Τούρκων, καὶ Χριστιανῶν συντεχνιτῶν, ἐχόντων ἀρχιτεχνίτην διὰ προσταγῆς τῆς Διοικήσεως, τὰ δὲ χυτὰ παρ' ὀλίγων Χριστιανῶν σπάνια. Ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν φέρονται πολλὰ ἀμφοτέρων τῶν εἰδῶν· καὶ πρὸ τοῦ πολέμου, ἀπὸ τὴν Βάρναν μόνον βυθιστὰ, καὶ βαμμένα μὲ κόκκινον χρῶμα εἰς τὴν βάσιν των.

Διὰ τὰ κηρία χρειάζεται ἐλλύχνιον (φιλίλι) ἀπὸ τρεῖς, ἢ καὶ πολλὰς χονδρὰς κλωστὰς βαμβακερὰς ἀναλόγως μὲ τὴν χονδρότητα τοῦ κηρίου, καὶ ἄλειμμα καθαρὸν, χωρὶς ἄλας, διὰ νὰ καίῃ ὀμαλῶς, καὶ χωρὶς μίγμα χοιρίνου λίπους, ἢ ἄλλου ὀμοίου, διὰ νὰ μὴ χύνηται εἰς τὸ καύσιμον. Τὰ Ῥωσικὰ κηρία ὑπόκεινται περισσώτερον εἰς τὸ ὑστερινὸν ἐλάττωμα, μάλιστα ὅταν ᾖναι παλαιὰ, ἢτοι πρὸ ἐνός θέρους χυμένα· τὰ δὲ ἐντόπια εἰς τὸ πρῶτον, διὰ τὴν δολιότητα τῶν κατασκευαστῶν, ὄντας ευθυνώτερον πολὺ τὸ ἄλας ἀπὸ τὸ ἄλειμμα. Τὸ κροτάλισμα τῆτο προέρχεται καὶ ἀπὸ τὴν ὀλίγην προσοχὴν εἰς τὸ χύσιμον τῶν κηρίων· διότι ἂν τὸ ἐλλύχνιον βραχῆ μὲ νερὸν πρότερον, ἢ ἂν ᾖναι ὑγρὸν,

ύγρον, πάντοτε ὑπόκειται τὸ κηρίον εἰς αὐτὸ τὸ ἐλάχιστον, ἄς μὴν ἔχη καὶ ἄλας.

Τὰ βυθιστὰ, καὶ κοινότερον βουτιστὰ ἢμπορῶν νὰ ὀνομάσω, γίνονται μὲ τὸ βύθισμα τῶν ἐλλυχνίων εἰς τὸ λυμένον ἄλειμμα πολλάκις, ἕως νὰ ἀποκτήσουν τὴν ζητούμενην χονδρότητα. Εἶναι ὅμως ἄτεχνα, ἄνισα, καὶ ἀνώμαλα.

Τὰ δὲ χυτὰ κατασκευάζονται οὕτω. Προσαρμόζεται κατὰ μέσον τὸ ἐλλύχνιον εἰς τὸ μεταλλικόν, ἢ ὑέλιον πρόπλασμα, τὸ ὁποῖον εἶναι σωλὴν κυλινδροειδῆς μὲ δύο τρύπας, τὴν μὲν εἰς τὴν κορυφὴν στενὴν, ὅσον νὰ χωρῇ τὸ ἐλλύχνιον· τὴν δὲ εἰς τὴν βάσιν πλατεῖαν, ὅπως ξύλον, ἢ ἄλλοτι λεπτόν σύρμα τὸ βαστᾶ· βάλλεται μὲ τὴν κορυφὴν κάτω, καὶ γεμίζεται μὲ τὸ λυμένον ἄλειμμα, καὶ ἀφ' οὗ παγώσῃ, ἀποσύρεται τὸ κηρίον. Διὰ νὰ μὴ κολλήσῃ, ἢμπορεῖ νὰ προβραχῇ τὸ ἔκτυπον· καὶ διὰ νὰ ἔχη σειράς ὡς τὰ λεγόμενα Σαξωνικά, ἄς ἔχη τοῦτο τὰς τοιαύτας γραμμάς ἔσωθεν, καὶ τὸ κηρίον λαμβάνει ἀπαράλλακτα τὸν τύπον.

Εἰς τὰ μεγάλα ἐργαστήρια τῶν χυτῶν ἀλειματοκηρίων δι' εὐκολίαν τοῦ περάσματος τοῦ ἐλλυχνίου, ἔχουν μακρὰν συρματερὴν βελόνην, καὶ ξύλον, ἢτοι σανίδα τρυπητὴν, ὅπου προσαρμόζουσι τὰ ἔκτυπα προπλάσματα, διὰ νὰ χύσων ἐν ταύτῃ πολλά.

Ὅσοι θέλουσι νὰ ἦναι λευκότερα τὰ ἀλειματοκηρία τῶν τὰ βάλλουσι εἰς τὴν δρόσον, καὶ ἀέρα τῆς νυκτός, κρεμώντάς τα ἀπὸ τὰ ἐλλύχνια εἰς ράβδους, χωρὶς νὰ ἐγγίζουσι πρὸς ἀλλήλα· καὶ εἰς 8, ἢ 10 ἡμέρας λευκαίνονται ὅσον ἐνδέχεται.

ἌΛΟΓΟΝ. Ἴδὲ ἸΠΠΟΣ.

ἌΛΟΗ. Τρία πράγματα διάφορα σημαίνει ἡ λέξις αὕτη.

1. Τὸ σπανιώτατον φυτὸν τῆς Ἀσίας, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται ἢ παρὰ τῶν Ἑλλήνων λεγομένη Ξυλαλόη, καὶ παρὰ τῶν Τούρκων Οὐδ-ἀγάτζ. Ὁμοιάζει τὸ φυτὸν τοῦτο μὲ τὴν γνωστὴν ἐλαίαν, κάμνει καρπὸν, ὡς κε-

ράσια· και ὁ κορμός του ἔχει τριῶν εἰδῶν ξύλα, ἥτοι
 1. Τὸ μετὰ τὴν φλοιὰν ἄμεσον ξύλον εἶναι βαρὺ, καὶ
 μελανόν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπονομάζεται Bois d' Aigle, ἢ
 Rao d' Aquila, ἀετόξυλον, παρὰ τῶν Πορτογάλλων, καὶ
 ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς ξυλουργὰς ἀντὶ ἐβένου.

2. Τὸ μετὰ τοῦτο εἶναι ξύλον ξανθοκόκκινον, ἐλα-
 φρόν, ἰνώδες, καὶ παρομοιάζει, ὡς σαπημένον. Αὐτὸ
 γνωρίζεται ἀπὸ ἡμᾶς ὑπὸ τὸ Ἰνδικὸν ὄνομα Καλεμβέ-
 κι, καὶ εἶναι εὐχρηστον διὰ θυμίαμα, ὅταν λείπῃ τὸ
 ἐξῆς καλῆτερον, διὰ κατασκευὴν κομβολογιῶν, καὶ ἄλ-
 λα παρόμοια. Ἡ εὐωδία του εἶναι ὀλιγωτέρα ἀπὸ τὸ
 ἀκόλουθον.

3. Ἡ Ἐντερώνη, ἥτοι ἡ καρδία τοῦ δένδρου, ἡ κυρίως
 Ξυλαλόη, τὴν ὁποίαν οἱ ἀρχαῖοι καὶ Ἀγάλογον (ἐπει-
 δὴ κινεῖ, καὶ ἄγει τὰ λόγια τῶν γυναικῶν) καὶ μετ' αὐ-
 τῶν οἱ Ἀραβες ἔλεγον· Ἀχαλὶν δὲ, καὶ Ἀχαλὸς οἱ
 Ἑβραῖοι, ὡς εἰς τὸν 45 Ψαλμὸν, καὶ τὸ 7. Κεφ. τῶν
 Παροιμιῶν. Ἀπὸ ταύτην μετεκόμισαν οἱ στόλοι τῆς Σο-
 λομώντος, ὡς ἐγκριτότερον ἄρωμα· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ
 κυρίως Οὐδ'-Αγάτζ.

Εἰς τὸ Βασίλειον Χαμπάκ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Καμ-
 βοδίας, ὑποκείμενον εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Κοσινσίνας εὐ-
 ρίσκονται τὰ περισσότερα δένδρα τῆς Ἀλόης· καὶ εἶναι
 ἐμποδισμένον εἰς τὸν λαὸν νὰ προσεγγίσῃ εἰς αὐτὰ ἀ-
 πὸ σφοδρὰν βασιλικὴν προσταγὴν. Εἰς τὸν ἴδιον τόπον
 διὰ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τῶν Ἰνδῶν νὰ θυμιάζωνται
 μετ' αὐτὴν, πωλεῖται ἀκριβώτερον ἀπὸ τὸν ἴδιον χρυσόν.
 Μόλις ἠμπορεῖ νὰ ἀγοράσῃ τινὰς ἀπὸ πρῶτον χέρι
 πρὸς 4. γρόσ. τὴν δραχμὴν· ὅθεν εἰς ἡμᾶς δὲν φέρεται
 ἀπὸ αὐτὴν, ἀλλ' ἀπὸ τὸ μεσαῖον ξύλον, ἢ καὶ ὀλίγον
 σύμμικτον. Τὸ παλαιότερον δένδρον ἔχει καλητέραν Ξυ-
 λαλόην.

Ἡ εὐωδία τῆς Ξυλαλόης εἶναι δυνατὴ, καὶ εὐάρε-
 στος. Οἱ Ἴατροὶ τὴν μεταχειρίζονται, ὡς ἐξαιρέτον καρ-
 διακὸν ἐναντίον τῆς παραλυσίας· αἱ μαιῖαι (μαρμαῖ)·
 ὡς ἄνω, διὰ νὰ κατεβάσουν τὰ λόγια τῶν γυναικῶν.

οἱ τρυφηλοὶ διὰ τὰ θυμιάσουν τὰ ἐνδύματα, γένεια, καὶ τοὺς φίλους των· οἱ χρυσοχόοι πετραδισταὶ τὰ δέσσουν ἐπάνω της πετράδια διὰ στολίδια. Κατασκευάζουν μὲ αὐτὸ καὶ ροδέλαια, ἤτοι οἶνοπνεύματα, καὶ μὲ τὴν κόκκινον του κάμνουν εὐώδη κοσμήματα (τενσούφια).

β'. Ἀλόαι εἶναι δένδρα μεγάλα εἶδους συκῶν εἰς τὰς ἀνατολικὰς καὶ δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ ἐκτὸς τῆς εὐωδίας, κατὰ τὰλλα συμφωνῶν μὲ τὴν εἰρημένην, ἤτοι εἶναι καρδιακά, στομαχικά, καὶ δυναμωτικά τὰ ξύλα των.

γ'. Ἡ κοινῶς γνωστὴ ἀλόη, χόρτον μὲ φύλλα πράσινα, ἀειθαλῆ, χονδρὰ, καὶ ἀκανθώδη, βλαστάνον εἰς τὰς ἀνατολικὰς, καὶ δυτικὰς Ἰνδίας, καὶ εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἰσπανίαν, ὅπουθεν μετεφυτεύθη εἰς ὅλους τοὺς βοτανικοὺς κήπους, καὶ εἰς ἡμᾶς ἐδώ. Ἀπὸ τὴν μέσσην τῶν φύλλων της ἀναβλαστάνει καυλὸς χονδρὸς, καὶ εἰς τὴν κερυφήν του γίνεται τὸ ἄνθος, καὶ ὁ σπόρος λευκός, ἐλαφρότατος, καὶ ἡμιστρόγγυλος· τὸ δὲ ὅτι ἀνθίζει εἰς ἐκάστην ἑκατονταετηρίδα, ἀπεδείχθη ψευδές· ἀλλ' οὔτε ἤχον ἀποτελεῖ τὸ ἀνθισμά του, οὔτε τὸ ἀπάνθισμα· αὐτὰ ἦσαν μῦθοι τῆς φιλομύθου ἀρχαιότητος.

Ἀπὸ τὰς ἴνας τῶν φύλλων τοῦ χόρτου τούτου τῆς ἀλόης γίνεται νῆμα, καὶ ὑφαίνεται εἰς τὴν Ἰσπανίαν· ἀλλ' ὀλίγον, ἴσως διὰ τὸ ἀτεχτον τοῦ ἔθνους. Ἀπὸ δὲ τὴν ρίζαν, καὶ αὐτὰ τὰ φύλλα διὰ ἐντομῶν ἀποστάζει τὸ γνωστὸν, καὶ ὀμώνυμον μὲ τὸ χόρτον ἰατρικὸν ἢ Ἀλόη (σαρὶ σάβρι).

Εἶναι τοῦτο τριῶν εἰδῶν. Ἡ Σοκοτρίνα, ἡ ὁποία εἶναι καὶ καλιτέρα, παρονομαζομένη ἀπὸ τὴν Νῆσον Σοκοτόραν· ὅθεν μεταφέρεται διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης (ὅπου κατὰ τὸν πορθμὸν εὐρίσκεται αὕτη ἡ Νῆσος) εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς ἡμᾶς, μέσα εἰς μικρὰς καὶ λεπτοτάτας κύστεις. Καλὴ δὲ εἶναι ἢ εὐθραυστος, ῥητινώδης, ἐλαφροτάτη, καθαρά, διαφανής, πρασινομέλανος, στιλπνὴ ἔξωθεν, καὶ κιτρίνη ἔσωθεν, δύσοσμος, πικρά, καὶ κοπανιζομένη τὰ γένη

κότις χρυσόχρους· αὐτὴν μεταχειρίζονται οἱ Ἴατροὶ εἰς διάφορα ἰατρικὰ, καὶ τροχίσκους.

Αἱ ὀνομαζόμεναι Ἀλόη ῥοδωμένη, *Aloe rosata*, καὶ Ἀλόη ἰοειδής, *violata*, γίνονται παρὰ τῶν Φαρμακοποιῶν, ὅταν βάλλουν ἀπὸ τὴν Σοκοτρίναν εἰς ζῶμον ῥόδων, ἢ ἰῶν, τὰ λύσουν, τὰ στραγγίσουν, τὰ βάλλουν εἰς τον ἥλιον, καὶ ἀφ' οὗ πήξουν τὰ κάμουν τροχίσκους.

Ἡ Καβαλίνα Ἀλόη, εἶναι μαύρη, ξηρὰ, σύμπηκτος, βαρεῖα, καὶ σχεδὸν χωρὶς μυρωδία, φερομένη εἰς σπυρίδας ἀπὸ φοινικίαν, ἢ σχοῖνον. Ὄνομάσθη οὕτως ἀπὸ τῶν ἵππων· ἀλλ' οὔτε εἰς αὐτοὺς δὲν χρησιμεύει κατὰ τὴν γνώμην τῶν εἰλικρινεστέρων Βοτανικῶν.

Ἡ Πατική, ἢ ὁποῖα κατὰ τὸν Βοτανικὸν Λεμερῆν μόνον διότι ἔχει ἔξωθεν βαθύτερον χρῶμα, καὶ θραυομένη, ἔσωθεν ἔχει χρῶμα ἥπατος (σικοτίου) ὅθεν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, διαφέρει ἀπὸ τὴν Σοκοτρίναν. Ἐχει δὲ τὰς ἰδίας ἐνεργείας· ὀνομάζεται παρ' ἄλλων, καὶ Κιτρίνη, καὶ Γαλλιστί *Citrin*.

ἈΛΥΣΙΣ. Συνένωσις πολλῶν μεταλλικῶν κρικελλῶν κατὰ σειράν διαπερασμένων. Γίνονται δὲ ἀπὸ χρυσόν, ἄργυρον, χαλκόν, χάλυβα, σίδηρον, κ. τ. λ. καὶ εἰς διάφορα σχήματα μορφούμενα ἀπὸ τὸ σχῆμα τῶν κρικελλῶν. Ἡ τέχνη αὕτη εἶναι εὐκόλος, καὶ ὅλοι οἱ χρυσογόοι, καὶ βαναυσουργοὶ τὴν ἀποτελοῦν.

Εἰς τὸ Ἐμπόριον ἐμβαίνουν αἱ Ἀλύσεις τῶν ὥρολογίων, ἢτοι αἱ κατὰ διαφόρους τρόπους γινόμεναι εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ προσάρτημα τῶν κλειδίων αὐτῶν ἀπὸ διάφορα τίμια μέταλλα, καὶ αἱ χαλύβιναι λεπταί, μετὰς ὁποίας συνδέεται τὸ λεγόμενον τύμπανον τοῦ ὥρολογίου μετὰ τὸν μέγαν τροχόν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατασκευάζουν τὰς καλητέρας· φέρονται προσέτι ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ Ἐνετίαν λεπτότατα χρυσᾶ Ἀλυσίδια διὰ στολισμὸν τῶν γυναικῶν.

ἈΛΩΨΗΞ. Ζῶον ἄγριον τετράπουν, μετὰ πρόσωπον μακρὸν, καὶ σχεδὸν ὄξυ, ὠτία κοντὰ, καὶ οὐραν μακρὰν, καὶ πολλὰ μαλλιαρὴν. Τὸ κοινὸν χρῶμά της εἶναι

γαί

ναι κοκκινωπόν, καὶ διὰ τὸ ἐμπόριον χρησιμεύει μόνον τὸ δέρματις, τὸ ὁποῖον ἐργαζόμενον παρὰ τῶν διφθεροποιῶν, γίνεται διφθέρα ζεστή, καὶ πολλῶν εἰδῶν, κατὰ τὴν διαχώρησιν τῶν χρωμάτων τε. Εἶναι δὲ Ἀλώπεκες ἡ λευκὴ, ἡ μελανὴ, καὶ ἡ αἰθὴ, ἢτοι κοκκίνη, ἡ ὁποία εἶναι καὶ κοινὴ.

ἈΛΩΠΕΚΗ ὀνομάζεται τὸ δέρμα τῆς Ἀλώπεκος, τὸ ὁποῖον εἶναι μία ἀπὸ τὰς πολυχρήστους διφθέρας, περὶ ὧν προσθετέον, ὅτι ὅσον τὸ κλίμα εἶναι βορειότερον, ἄλλο τόσον αἱ Ἀλωπεκαὶ εἶναι καλῆτεραι, καὶ πρότερον γὰρ διεξέλθωμεν περὶ τῶν λοιπῶν χρωμάτων, ἃς εἴπωμεν διὰ τὰς κοκκινωπὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι κοιναὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη, καὶ τιμῶνται κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν τε κλίματος διαφορὰν.

Κατὰ τὴν διαίρεσιν τῶν χρωμάτων, καὶ τῶν μερῶν τοῦ σώματος, λαμβάνουν, καὶ διαφορετικὰ ὀνόματα αἱ διφθέραι τῶν Ἀλωπεκῶν. α'. Μῆλον λέγεται τὸ κοκκινώτερον, καὶ δασύτερον μέρος ἀπὸ τῆς ἐμπροσθίους ὤμοπλατας. β'. Τούτων τὸ ξανθότερον, καὶ ἀραιόμαλον ὀνομάζεται Πεχλές. γ'. Τὸ λευκὸν ὑπὸ τὸν λαιμὸν χωρισμένον ὀλόλευκον χρησιμεύει διὰ τὸ ἔξωθεν ἐπώμιον, καὶ τὰς ἐμπροσθινὰς ὠας τοῦ ἐνδύματος, ἢτοι προφύλλια, καὶ λέγεται Λαιμὸς καὶ ἀσπράδα, καὶ Τουρκικώτερον βρογάζι. δ'. Ἡ λευκὴ κοιλία μὲ ὀλίγον κόκκινον εἰς τὰς ἄκρας Ἀλωποκοιλία, ἢ Ναφές ὀνομαζόμενον. ε'. Ὁ ἄλωποτράχηλος, ἢτοι ζνίχι. ς'. Τὸ πρόσωπον ἄλωπομέτζενον. ζ'. Τὰ ἄλωποκρανία, Καφᾶς. η'. Τὰ ποδάρια, Ἀλωποπατζᾶς καὶ θ'. πωλεῖται ἡ ἄλωποκρα διὰ τῆς λόφους τῶν καλυπτρῶν, τῶν λεγομένων Τζαβασάδων τε στρατεύματος. Ἀπὸ τὴν διαίρεσιν ταύτην ἢμπορεῖ ἕκαστος γὰρ καταλάβῃ, ὅτι πολὺ τιμᾶται, ζητεῖται, καὶ ἐξοδεύεται ἡ Ἀλωπεκὴ εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν.

Ὅσαι μεταφέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ ἀπὸ τὴν Λειψίαν (αἱ ὁποῖαι εἶναι τῆς Δανίας, καὶ Σουηκίας) εἶναι ἐγκριτότεραι.

Αἱ μελαναὶ, ἢτοι μαῦραι τῆς Ῥωσσίας, προτιμῶνται
καὶ

καὶ ἀπὸ τὰ σαμέρια, διὰ τῆτο εἶναι καὶ τρόπον τινὰ ἐμποδισμένοι νὰ τὰς φορῆ ἄλλος ἐκτὸς τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν Μεγιστάνων του.

Αἱ λευκαὶ, ἥτοι αἱ ἄσπραι εἶναι κατώτεραι, καὶ ὁμοιάζονται Σκύλοι· φθείρονται ὀγλίγωρα, καὶ τὰς μεταχειρίζονται οἱ πτωχοί.

Οἱ λαιμοί, ἥτοι ἄσπραδες φέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν ἐργασμένοι, καὶ πωλοῦνται μὲ τὴν ζυγὴν.

Ἡ Τουρκικὴ ἐνδυμασία διὰ τὸ ἐπιδεικτικὸν, καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ὀλίγην φωτίαν εἰς οἰκήματα ψυχρά, βιάζουσι τοὺς κατοίκους ὅλους τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας νὰ ἐξοδεύων ὑπερβολικὰ, καὶ νὰ φιλοτιμῶνται εἰς τὰς διφθέρας, ἥτοι γουναρικὰ, ἀπὸ τὰ ὅποια εἶναι ἡ Ἀλωπεκὴ τὸ πλεόν συνειδισμένον, ἀνδὲν ἦναι καλήτερον, καὶ ἀκριβώτερον.

Αἱ μαῦραι Ἀλωπεκαὶ τῆς Βορείας Ἀμερικῆς μεταφερόμεναι ἀπὸ τὸν Καναδᾶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν εἶναι ἐγκριτότεραι, ὡς λέγουσι, ἀπὸ τὰς Ῥωσσικὰς· ἀλλ' εἰς ἡμᾶς δὲν φέρονται.

ἌΜΑΞΑ, καὶ οὐδετερώτερον Ἀμάξι, εἶναι μηχανὴ ξυλίγη, ἐπάνω εἰς δύο, ἢ τέσσαρας τροχούς, πρὸς μετακόμισιν ἀνθρώπων, ἐπίπλων αὐτῶν, καὶ πραγματειῶν, καὶ συρομένη ἀπὸ ζῶα, ὡς ἵππους, βουβάλια, βοῖδια, ἡμιόνους, καὶ σπανίως ἀπὸ ὄρους. Τὰς συρομένας ἀπὸ ἵππους, καὶ μὲ τέσσαρας τροχοὺς διὰ τοὺς ἀνθρώπους μόνον, ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν Ἀρμαμάξας, Carozze. Τὰς ὁμοίας, ἀλλὰ μὲ δύο τροχοὺς, Δίφρους, ἢ Φαεθόντια, Faeton. Ἀμάξας δὲ ἀπλῶς ὅσας ἐπιφορτίζονται πράγματα, ἢ πραγματείας, καὶ σείρονται ἀπὸ ὅλα τὰ εἰρημένα ζῶα. Μετὰ τὴν ΙΕ'. Ἐκατονταετηρίδα πλουτήσασα, καὶ διδαχθεῖσα τὰς τέχνας ἢ τρυφὴν Εὐρώπῃ, ἐφεύρε πολυειδεῖς ἄρμαμάξας, καὶ δίφρους πρὸς χρῆσιν τῶν εὐγενῶν, καὶ πλουσίων, καὶ τὰς ἔφερεν εἰς τελειότητα, διακρίνουσα αὐτὰς μὲ ἄλλα τόσα ὀνόματα· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐταὶ μῆτε χρησιμεύουσιν εἰς τὸ ἐμπόριον, μῆτε εἶναι εὐχρηστοὶ εἰς τὸν τόπον μας,

εἶναι περιττὸν καὶ τὸ γὰρ γράψωμεν καθ' ἕκαστον τὰ εἶδη ταῦτα.

Εἰς τὰ βόρεια, καὶ μεσαῖα μέρη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας μεταχειρίζονται τὰ ἀμάξια διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματειῶν, καὶ τοὺς ἀχθοφόρους ἵππους· εἰς δὲ τὴν Νοτίαν, τοὺς ἵππους, καὶ ἡμίονους. Εἰς τὰ ὄρεινά μέρη εἰς τὴν Ἀσιατικὴν, καὶ ὅλην τὴν Ἀσίαν τὰ ζῶα ταῦτα, καὶ περισσότερον τὴν Κάμηλον.

Ἀμάξι περιληπτικῶς λέγεται καὶ ἡ ποσότης τῶν πραγματειῶν, ὅσων σικῶνει ἐν ἀμάξι, καθὼς φορτίον, ὅσον σικῶνει ἐν ἀπὸ τὰ εἰρημένα ἀχθοφόρα ζῶα. Ἀπὸ τοῦτο καταλαμβάνομεν τί σημαίνει ἐν ἀμάξι πραγματειῶν, καὶ τί ἐν φορτίον. Ἀμφότερα ὅμως εἶναι ἀπροσδιόριστα κατὰ τὸ βάρος, καὶ τὴν ποσότητα, ἢ ὅποια ἀναλογεῖ εἰς τὸ μέγεθος τῆς ἀμάξης, καὶ τὰς δυνάμεις τῶν ζώων.

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν τὸν χειμῶνα εἶναι συρτὰ ἀμάξια, ἥτοι ἄτροχα, καὶ σύρονται με εὐκολίαν διὰ τὸ ὀμαλὸν, καὶ πάγωμα τῶν ὁδῶν. Ὀνομάζονται παρὰ τῶν ἐντοπίων Σάνιαι, αἱ ὅποια εἰς τὴν Λαπονίαν σύρονται ἀπὸ τὰς ἵππελάφους, ἥτοι ῤέννας, καὶ ἰδὲ τὴν λέξιν ταύτην.

ἈΜΑΞΗΛΑΪΤΑΙ, καὶ Ἀμαξᾶδες, ὀνομάζονται οἱ ὀδηγῶντες τὰς ἀμάξιας, καὶ τὰς πραγματείας, οἱ ὅποιοι εἰς τὴν Εὐρώπην δίδουν καὶ ἀποδείξεις ἐγγράφους πρὸς τοὺς ἐμπόρους εἰς τὴν περιλαβὴν τοῦ πράγματος, τὴν συμφωνίαν τοῦ Ἀγωγίου, καὶ τὴν ὑπόσχεσίντων εἰς πόσας ἡμέρας γὰρ φθάσουν εἰς τὸν διωρισμένον τόπον, καὶ ὑπόκεινται εἰς τὸ βρέξιμον, καὶ ἔλλειψιν τῶν πραγματειῶν, ἂν δὲν ἀποδείξουν ὅτι συνέβη καθ' ὁδὸν ἀπὸ ἀφευκτέντινα ἀνάγκην. Εἰς ἡμᾶς ὅμως ὅπου τὸ ἔμπορικόν ἀκόμη εἶναι νεοφανές, καὶ ἀκανόνιστον, ὅλα ταῦτα γίνοινται μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην.

ἈΜΑΞΟΠΟΙΟΙ' ὀνομάζονται οἱ κατασκευάζοντες τὰ ἀμάξια, οἱ ὅποιοι δείχνουν κάποιαν ἐπιτηδειότητα εἰς μόνην τὴν κατασκευὴν τῶν ἄρμαμαξῶν, μὲ τὰς ὁποίας με-

μεταφέρονται ἔγκλειστοι εἰς Σριγκίδας (καφάσια) αἱ γυναῖκες τῶν Ὀθωμανῶν· τέχνη παλαιὰ εἰς τὰ πολύγαμα ἔθνη, καθὼς μανθάνομεν διὰ τῆς Ἱστορίας, ὅτι διὰ τοιαύτης ἀρμαμάξης ἐπῆγεν ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς τὸν μέγαν Βασιλέα τῆς Περσίας. Εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην, καὶ καθ' ὑπεροχὴν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εὐδοκιμεῖ ἡ ἀμαξοποιία, ὡς προεῖπον.

ἌΜΒΙΞ, ἰκος, καὶ προστεθέντος τοῦ Ἀραβικοῦ ἄρθρου Ἄλ, ἐγένετο Ἀλάμβικος, ὁ κοινῶς Λαμβίκος, παραχρυσμένη λέξις ἀπὸ τοῦ ἀναβαίνειν, καθὼς καὶ τὸ Ἀμβων, καὶ ἄλλαι. Εἶναι δὲ ὁ Ἄμβιξ σκεῦος γνωστὸν, χρησίμον διὰ νὰ διασταλαχθοῦν τὰ πνεύματα ἀπὸ τὰ ὑγρά, καὶ ὑγραινόμενα σώματα. Γίνεται ἀπὸ ὕελον, καὶ χαλκὸν πολυειδῶς παρὰ τῶν Φαρμακοποιῶν, καὶ Χυμικῶν, καὶ διὰ τὰ κοινὰ ρακία ἀπὸ χαλκόν.

ἌΜΒΙΚΙΨΩ, λαμβικαρίζω. Ἡ τέχνη τῆ ἀμβικίσιμος εἶναι κοινῶς γνωστὴ, καὶ εὐκόλος, γινομένη μὲ τὸ βράσιμον ὑγρῶν οὐσιῶν εἰς τὸν ἄμβικα, καὶ τὸ σύναγμα τῶν ἀτμίδων εἰς τὸ κοῖλον, ὑψηλόν, καὶ καλὰ προσαρμοζόμενον, καὶ περιχριόμενον ἐπίθεμα τοῦ λέβητος· διαστάζουσι δὲ αὐταὶ ἀπὸ σωλήνα μακρὸν τοῦ ἐπιθέματος εἰς ἀγγεῖον, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ στάγμα, ἢ νάμα, ἢ καὶ πνεῦμα. Ἰδὲ ΝΑΪΜΑ.

ἌΜΒΡΑ, τὸ Ἄμβραρι. Ἰδὲ Ἡλεκτρικὸν στακτερόν, καὶ μελανόν.

ἌΜΕΨΥΣΤΟΣ, πετράδιον πορφυροκόκκινον, ὠραῖον, στιλπνόν, καὶ διαφανὲς διαφόρων εἰδῶν, διότι εὐρίσκεται καὶ λευκόν, καὶ κόκκινον, καὶ ὑακινθόχροον. Ἐγκριτότεραι εἶναι αἱ Ἀσιατικαί, μεσαῖαι αἱ Γερμανικαί, καὶ τῆς Καρθαγένης, καὶ κατώτεραι αἱ τῆς Μαδαγασκάρου. Ἡ εἰς μερικὰ παράλια τῆ Ὠκεανοῦ εὐρισκομένη Ἄμέψυστος εἶναι πρασινόχροος, ὡς τὰ γερά τῆς Θαλάσσης, καὶ διὰ τοῦτο ἐπονομάζεται Θαλασσία.

Ἡ σκληρότης τῆς Ἄμέψυστου δὲν εἶναι πολλή, διὰ τοῦτο σκάπτεται μὲ τὸν μικρὸν τόντρον, καὶ μὲ σιδεροῦν σμῆλιον (κοπίδι) καὶ στιλβάνεται μὲ τροχὸν κασσι-

τέρου, καὶ γῆν τριπολινὴν, καὶ κόπτεται μὲ τροχὸν μολύβδινον, κονισμένον μὲ σμυρίδα, ἥτοι τὸ μεταλλικὸν ἑμερίλον. Ἡ τιμὴ τῆς συνίσταται περισσότερον εἰς τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς τῆς, ἢ εἰς τὴν ὕλην.

Οἱ Ἀρχαῖοι διὰ τὰ προσαπτόμενα προτερήματα εἰς τὴν Ἀμέθυστον, διαγραφόμενα ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλην, καὶ Πλίνιον, τὴν εἶχον εἰς μεγάλην ὑπόληψιν, ὅχι μόνον διότι ἔπαυε τὴν μέθην, δι' ἧς καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα (ἴσως δὲ, καὶ διὰ τὸ οἰνώδες χρώμα τῆς) ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐπροξενούσεν εὐθυμίαν, καὶ εὐνοίαν παρὰ τῶν ἀρχόντων, ἔτι δὲ εὐτυχίαν, καὶ διωγμὸν τῶν τριχυμιῶν, καὶ τῆς χαλᾶζης· ὅλα ταῦτα πλάσματα, καὶ μῦθοι τῆς πλανημένης Ἀρχαιότητος. Ἡ Ἀνατολικὴ εἶναι καλλιτέρα, καὶ σκληροτέρα· ἀλλ' ἡ Δυτικὴ πολλὴ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, Γαλλίαν, καὶ Γερμανίαν εὐρισκομένη.

ἈΜΙΑΝΤΟΣ. Πέτρα παρὰ τῶν παλαιῶν γνωριζομένη, διαιρουμένη εἰς νήματα, ὑφαινομένη, καὶ καθαρῶς εἰς τὸ πῦρ, ὅπου ἔμενεν ἀκαυστος. Διὰ τοῦτο ὠνομάσθη καὶ ἀσβεστος, ἀντὶ τοῦ ἀκαυστος (ὅχι προσφυῶς) τὸ πανὶ τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀμίαντον, ἥτοι ἀμόλυτον διὰ τὸ ῥηθὲν καθάρισμά του εἰς τὴν φωτίαν. Τοιαῦτα πανία ἐπειδὴ τῶρα δὲν εὐρίσκονται, ἀμφιβάλλεται καὶ ἂν ἦσαν.

Μ' ὅλον τοῦτο εἰς τὴν Κύπρον εὐρίσκεται πέτρα βαθυπράσινος, καὶ διαιρεῖται εἰς τρίχας, ὡς βαμβάκι, καὶ εἰς τὴν φωτίαν ὅχι μόνον δὲν καίεται, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐλαττοῦται παντελῶς τὸ βάρος τῆς, ὥστε αὐτὴ εἶναι ἡ τῶν Παλαιῶν Ἀμίαντος. Ἡ φιλοσοφικὴ ζήτησις περὶ τοῦ διὰ τί δὲν καίεται, δὲν εἶναι τῆς παρούσης πραγματείας· ἀρκεῖ τόσον διὰ τοὺς περιέργους.

Ἡ Ἀμίαντος εὐρίσκεται καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης, κατὰ τοὺς Περιηγητὰς, καὶ Γεωγράφους.

Διαφέρει ὁ Τάλκος τῆς Ἀμιάντου, διότι ἐκεῖνος διαιρεῖται εἰς πέταλα, ἥτοι φύλλα, καὶ αὐτὴ εἰς νήματα, ἥτοι τρίχας, καὶ διότι ὁ Τάλκος λύει εἰς τὸ ἔλαιον.

Ἰδὲ ΤΑΛΚΟΣ.

ἌΜΜΩΝΙΑΚΟΝ ἈΛΑΣ (τὸ νισατίρι) παρονομασθέν ἀπὸ τῆς Ναῦ τῆς Ἀμμωνος Διὸς εἰς τὴν Λιβύαν, ἐπειδὴ εἰς τὰς περὶ αὐτὸν ἀμμώδεις ἐρήμους ἐγένετο ἀπὸ τὸ οὖρος τῶν Καμήλων. Αὐτὸ εἶναι λευκὸν, ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὸ κοινὸν ἄλας κατὰ τὴν γεῦσιν, καὶ μὲ τὸ Νίτρον εἰς τὴν σύνθεσιν, ἐπειδὴ ἔχει ἀκίδας κρυσταλλώδεις μικρὰς, καὶ εἶναι σπάνιον.

Τὸ δὲ συνειθισμένον εἶναι Ἀλκαλι πτητικὸν, ἔρῳδες, καὶ ὀξύ, καὶ διαιρεῖται εἰς φυσικὸν, καὶ εἰς τεχνητὸν, ἤτοι κατασκευαστὸν.

Τὸ φυσικὸν εὐρίσκεται εἰς τοὺς Ποτιόλους τῆς Ἰταλίας, ὅπου τὸ ὑπὸ γῆν πῦρ ἀναδίδοντας εἰς τὸν μέγαν κρατῆρα φλόγας, καὶ καπνοὺς θαφώδεις, τὰ ἀλατῶδη μέρη κολλοῦν εἰς τὰ εὐρισκομένας περὶ τὸ στόμιον πέτρας, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας γίνεται χονδρὰ σύμπηξις, λευκὴ, παρομοία μὲ τὸ θαλάσσιον ἄλας, ὥστε ἠμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι νὰ ᾔηται διάλυσις ἄλατος ὀρυκτοῦ εὐρισκομένου εἰς ἐκεῖνα τὰ ὑπόγεια μέρη, καὶ καιόμενον ὁμοῦ μὲ τὸ τνάφι· καὶ προσέτι ὅτι καὶ εἰς ἄλλους τοιούτους κρατῆρας πρέπει νὰ εὐρίσκηται.

Τὸ δὲ τεχνητὸν εἶναι τὸ κοινῶς γνωστὸν, καὶ πολὺ χρηστὸν Νισατίρι, γινόμενον ἢ εἰς τὰς Ἰνδίας, ὅπόθεν ὀλίγον μεταφέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς ψωμοὺς κωμικούς, ὡς τὸ ζάχαρι· ἢ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου γίνεται πολὺ, καὶ διαδίδεται ἀπανταχοῦ εἰς ψωμοὺς κυκλικούς, καμπύλους, ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, μὲ ὀμφαλὸν εἰς τὴν μέσην, καὶ κοίλους (βαθυλοὺς) ἀπὸ τὸ ἄλλο· στακτόχροας ἔξωθεν, καὶ λευκοὺς ἔσωθεν, καὶ εἰς τὴν γεῦσιν ἀλατοπικροὺς, καὶ ὀριμεῖς.

Κατασκευάζεται τὸ ἄλας τοῦτο εἰς πολλὰ μέρη τῆς Αἰγύπτου, καὶ μάλιστα εἰς τὸ Δέλτα, ἤτοι τὴν κάτω Αἴγυπτον, κατὰ τὸ χωρίον Δαμαϊέρον, εἰς τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Στάκτη ἀπὸ κόπρους ζώων, καὶ τὸ περισσότερον καμήλων, βάλλεται εἰς φιάλας ὑελίνας 1 $\frac{1}{2}$ ποδὸς διαμέτρου,

τρον, με ὀλίγον θαλάσσιον ἄλας ἀναλυμένον εἰς οὖρος καμήλου, καὶ γεμίζονται τὰ $\frac{2}{3}$ τῆς φιάλης, ἢ ὅποιον με ἄλλας 20, ἢ 30, τιθέμεναι εἰς ἐπὶ τούτου κλίβανον, καὶ συγκολλημέναι με πηλόν, ἐκτὸς τοῦ λαιμοῦ τῆς φιάλης, ὁ ὅποιος ὄντας περὶ τὸν $\frac{1}{2}$ πόδα μακρὺς, μένει ἀνοιχτός· ἔπειτα ἀνάπτεται ὁ κλίβανος, καὶ ἀφ' ἑ καὶ τρία ἡμερόνυχτα, ἀναβαίνει τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας ἐπάνω, καὶ μένει κάτω μαύρη, καὶ ἀχρηστος ὕλη.

Τὸ ἀμμωνιακὸν τοῦτο ὄντας πολὺ περισσότερον οὐρῶδες, ἢ ἀλκάλιον, χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν· διότι κατὰ τὸν περικλεῆ Βοεράβιον εἰσχωρεῖ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς σωματικῆς οἰκονομίας, καὶ φυλάττει ἀπὸ τὴν διαφθορὰν τὰς ζωτικὰς οὐσίας.

Ἀλλὰ τὸ πολὺ ἐξοδεύεται εἰς τοὺς βαφεῖς, τὰς χρυσοχόους, τοὺς ἰπποιατροὺς, καὶ τοὺς γαρωτὰς, (καλαϊτζῆδες) ἐπειδὴ με τὴν βοήθειαν αὐτοῦ, καὶ διαλύεται, καὶ κολλᾷ εἰς τὰ χάλκινα σκεύη ὁ κασσίτερος, διότι τὰ καθαρίζει ἀπὸ ὅσα ἑτερογενῆ εὔρεθουν εἰς τὴν ἐπιφάνειάν των.

Τὸ Βασιλικὸν ὕδωρ, καὶ τὸ νίτρον δὲν ἡμποροῦν εὖ διαλύσουν ἐντελῶς τὸν χρυσόν, χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ ἀμμωνιακοῦ ἄλατος.

Καθαρίζεται τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας, ὅταν βρασθῇ εἰς τὴν φωτίαν με νερόν, καὶ ὑπομέλανον χαρτί, καὶ γίνεται λευκότερον, καὶ χρήσιμον διουρητικόν, καὶ ἰδρωτικόν, κ. τ. λ. Οἱ Χυμικοὶ, καὶ Φαρμακοποιοὶ κάμνουν ἀπὸ αὐτὸ ἄνθος, με ρινίσματα χάλυβος, ἢ κοινὸν ἄλας τιτανωμένον, διάφορα πνεύματα, ἔλαιον, καὶ στερεὸν ἀμμωνιακὸν με ἄσβεστον ἀσβέστην, ἢ κελύφη ὠξ.

ἈΜΜΩΝΙΑΚΟΝ ΚΟΜΜΙ. Καὶ τοῦτο ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν ἴδιον Ἀμμωνα, εἰς τοῦ ὅποιον τὰ πλησιόχωρα εὔρισκεται· εἶται δὲ μεταξύ κόμμεως, καὶ ρητίνης χυμὸς ἀποστάζων ἀπὸ δένδρον σχεδὸν ἀγνώστον εἰς ἡμᾶς, εὐμάλακτος, καὶ ἰξόδης, σύμφετος ἀπὸ πολὺ θείον, καὶ ἐμπεριέχων κατὰ φυσικὴν σύγκρασιν ἄλατα τρυγίας, καὶ ἀμμωνιακὸν, καὶ ὀλίγην γῆν.